

Politiek en Staatsinrichting:

FDP

De Freie Demokratische Partei (FDP) is een liberale partij. Hoewel ze nooit heel groot is geweest, heeft ze lang een sleutelrol in de Duitse politiek gespeeld en maakte ze vaak deel uit van de Bondsregering. In 2013 werd ze, voor het eerst in de naoorlogse geschiedenis, uit de Bondsdag gestemd, maar ze keerde daar in 2017 weer in terug.

Als kleine partij leverde de FDP nooit de bondskanselier, maar kende wel een aantal prominente politici. Zo waren twee presidenten, Theodor Heuss en Walter Scheel, FDP'ers. Partijleider Hans-Dietrich Genscher was tussen 1969 en 1992 bijna onafgebroken minister, eerst van Binnenlandse Zaken en vanaf 1974 van Buitenlandse Zaken. Hij speelde een prominente rol bij de Duitse eenwording in 1989-1990.

De FDP ontstond in 1948 uit een aantal liberale partijen die zich na de Tweede Wereldoorlog in de deelstaten opnieuw hadden georganiseerd. De FDP vertegenwoordigde verschillende liberale stromingen. In Zuid-Duitsland, Hamburg, Bremen en Berlijn overheersten de linksliberalen, terwijl de partij in het noordwesten van Duitsland een veel rechtser, nationaal-liberaal profiel had. Daar zijn begin jaren vijftig zelfs pogingen vanuit nationaalsocialistische kringen gedaan om de FDP over te nemen, maar die mislukten.

Als enige van de kleine partijen van de vroege Bondsrepubliek wist de FDP naast de CDU/CSU en de SPD te overleven. Ze maakte in de jaren vijftig en begin jaren zestig onder CDU-kanseliers Adenauer en Erhard deel uit van de regering. In deze CDU/CSU-FDP-coalities verdedigde ze de markteconomie tegen te veel invloed van de staat.

Eind jaren zestig schoof de FDP op naar links en ging een sociaalliberale koers volgen die maatschappelijke hervormingen zoals democratisering en een toegankelijker onderwijssysteem voorstond. Van 1969 tot en met 1982 regeerde de FDP met de SPD onder leiding van de sociaal-democratische kanseliers Brandt en Schmidt.

Diepe crisis

Rond 1980 verschoof de partij haar koers opnieuw, dit keer richting een economisch liberaal beleid. Van 1982 tot 1998 vormde zij onder kanselier Kohl

weer een coalitie met CDU/CSU. In 1990 fuseerde de FDP met drie Oost-Duitse liberale partijen. De voorkeur voor centrumrechts beleid heeft de partij ook na het tijdperk-Kohl vastgehouden, bijvoorbeeld tijdens de tweede regering Merkel (CDU), waar zij van 2009 tot 2013 deel van uitmaakte.

In 2010 raakte de FDP in een diepe crisis terecht. De partij werd uit het merendeel van de deelstaatparlementen gestemd. Bij de Bondsdagverkiezingen van 2013 haalde ze voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog op landelijk niveau de kiesdrempel van 5 procent niet en was daarom niet meer in de Bondsdag vertegenwoordigd. Bovendien is er met de Alternative für Deutschland (AfD) in 2013 een nieuwe partij op rechts bijgekomen.

In 2017 keerde de FDP met 10,7 procent van de stemmen weer terug in de Bondsdag, met een moderne campagne waarvan lijsttrekker Christian Lindner het gezicht was. In het najaar van 2017 onderhandelden de liberalen met de CDU, de CSU en de Groenen over een zogenoemde Jamaica-coalitie (naar de partijkleuren zwart-geel-groen), maar in november trok Lindner daar onverwacht de stekker uit.

Bij de Bondsdagverkiezingen van 2021 haalde de FDP, wederom met Lindner als lijsttrekker, 11,5 procent van de stemmen en kwam samen met de Groenen als regeringspartij in het kabinet van SPD-kanselier Olaf Scholz terecht.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/190/fdp>